

SLOVENSKA ZEMLJA

Glasilo slovenskega kmečko-delavskega ljudstva

Leto II.

Izhaja 15. in zadnjega v mesecu. — Uredništvo in uprava: Ljubljana, Trnovski pristan 14/I. — Tisk J. Blasnik nasl., Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani. Odgovoren: L. Mikuš. — Kdor želi, da mu neobjavljen rokopis vrnemo, naj priloži znamke za poštino. — Naročnina mesečno Din 3.—, četrtletno Din 9.—, letno Din 36.—. — Čekovni račun št. 16.782. — Plača se lahko tudi v nerabljenih poštinih znamkah. — Oglasi po dogovoru. — Za konzorcij: izdajatelj in urednik Pavel Kreutzer v Ljubljani.

Štev. 4.

Fr. T—k:

Naša miselnost

Nekateri nasprotniki nam očitajo, da nimamo svetovnega nazora in prezirljivo govore o našem gibanju, češ, politično gibanje, ki ne temelji na svetovnem nazoru, je trup brez glave. Tisti, ki tako govore, trdijo torej, da 23.000 Slovencev, ki smo 5. maja lanskega leta glasovali za kandidate dr. VI. Mačka, nimamo nazora ali vsaj pravega ne. Ker se na tem mestu zmerom načelno izjavljamo o vsem, kar je v zvezi z našim gibanjem, hočemo tudi na ta očitek načelno odgovoriti.

Smo politično gibanje in imamo seveda tudi politične cilje. Ker je pa politika le nadaljevanje gospodarstva in omike ter izpopolnjevanje družbenega reda, je naravno, da zadevajo naši neposredni politični cilji predvsem stvari, ki naj koristijo izboljšanju gospodarstva, omike in družbenega reda. Kaj se nam zdi v ta namen potrebno, smo podrobno povedali že v prvi številki svojega glasila in posamezne točke programa smo tudi v naslednjih številkah obširneje obravnavali. Kdor bere naše glasilo mora priznati, da so naši politični cilji stvarni, da pa nika- kor niso vezani na določen svetovni nazor, ker to v današnjih razmerah niti ne morejo biti. Mi celo trdimo, da slepomiši, kdor danes oznanja, da je v politiki svetovni nazor bolj va- žen, kakor vse druge potrebe ljudstva. Saj ljudstvo samo pravi, ne ma- ramo se igrati več klerikalcev in li- beralcev, mi hočemo dela in človeka vredno življenje, dobre socialne, prometne in druge naprave, znosne davke, pošteno upravo ter svobodo, da vse važne stvari sami uredimo oziroma sami o njih odločamo. In mi pravimo, da ima ljudstvo prav, kajti

najbližji politični cilji kakega giba- nja morajo vedno soglašati s pravo ljudsko voljo.

Ne podcenjujemo svetovnega na- zora, pravimo pa, da ga ni treba vsi- ljevati tam, kjer nima s stvarmi bi- stvene zveze. Ceste so dobre ali sla- be in dobre lahko gradimo na raz- lične načine, ne gradimo jih pa po svetovnih nazorih. Podobno je tudi z drugimi stvarmi, ki jih ljudstvo nujno potrebuje, ki jih pa ravno zato nima, ker so se naše slovenske stranke preveč zagrizle v svetovne nazore ter pri tem skoraj čisto po- zabile kaj je smisel in namen poli- tike.

Razumemo miselnost svojih na- sprotnikov, zavračamo pa odločno njih očitek. Narodova skupnost za- radi tega ni prehudo trpela in go- spodarstvu taka politika takrat tudi ni preveč škodovala. Danes je stvar druga, danes nas ne sme razdvajati svetovni nazor, kajti ljudstvo ne pri- čakuje od nas razlag o svetovnih nazorih, temveč hoče le vedeti, če smo pošteni ljudje, če mislimo od- krito in če hočemo s političnimi sred- stvi priboriti narodu tisto mero svo- bode, ki je za ureditev gospodarstva, družbenega reda, narodnostnih za- htev in prave ljudske omike neob- hodno potrebna. Šele kadar bo naj- nujnejše storjeno in bo narod spet deležen svobode in blagostanja, bo čas za razmišljanja o svetovnih na- zorih.

Zato povemo jasno ter želimo, da bi nas vsi razumeli:

Potrebe naroda so rodile naše gi- banje in naša dolžnost je, da pripra- vimo narod na trenutek, ko si bo moral iz lastne moči zgraditi trden

most za prehod v novo dobo. Nismo sanjači, če oznanjamo, da bo sloven- ski narod to moč našel najprej v de- mokraciji in človečnosti, kakršno je oznanjal Štefan Radič; nismo pa tu-

di materialisti, če pravimo, najprej je treba narodu kruha, zakaj duh bi- va v telesu in narod, ki ne bo imel kaj jesti, se tudi duhovno ne bo mo- gel razviti.

Dr. Vekoslav Kukovec:

Naše stališče v zunanji politiki

Ni mogoče voditi notranje politike brez trdnih smernic v zunanje-poli- tičnem življenju. Kakšno stališče za- vzema v tem oziru vlada v Belgra- du nam je znano. Seveda ne more- mo odobravati vsega, kar tam sto- re, oziroma česar ne store.

Ta sestavek ima tudi namen po- udariti, da je treba izhodišča naše zunanje politike iskati predvsem v političnem razvoju na zapadu, v ne- varnosti Nemčije in v dogovorih s Sovjetsko Rusijo. Z vsem tem je v tesni zvezi vprašanje Srednje Evro- pe in tudi Italije.

Nihče ne sme prezreti, da sta danes Anglija in Francija trdno zveza- ni v obrambi miru, oziroma svojega posestnega stanja. To je za manjše narodne države in predvsem za na- šo, ki je z obema v prijateljstvu, zelo važno. Obe imenovani državi sta kumovali pri ustanovitvi naše. V so- glasju z Wilsonovo Ameriko sta pri- znali in potrdili nastanek Jugoslavi- je, ki je temeljil na načelu narodne samoodločbe in demokracije. Ta na- čela so pri narodih obeh imenovanih držav v enako veliki časti in le s spoštovanjem teh načel je mogoče, da si ne pokvarimo simpatij Anglije in Francije.

Glede Nemčije sicer želimo, da bi normalno napredovala v tekmovanju z drugimi državami, ne dvomimo pa prav nič, da se ne bi skušala, kadar bi se ji le mogoče zdelo, razširiti tu- di na naš račun. Zato je jasno, da

resno računamo s tem, kako se bo- mo zavarovali pred nemško nevar- nostjo. Upoštevamo potrebo gospo- darskih vezi z Nemčijo in želimo si celo sodelovanja na gospodarskem področju, kljub temu pa ne moremo pristati na povečanje Nemčije s pri- ključitvijo Avstrije. Če bi kedaj do tega prišlo, zahtevamo vrnitev svo- jega narodnega ozemlja, kateremu se nismo v srcu nikdar odrekli.

V enaki skrbi za svoj trajni mir živi razen Francije tudi Češkoslova- ška. Zato moramo upoštevati odlo- čitev teh držav, da sta se naslonili na slovansko državo — Sovjetsko Rusijo, zakaj ta naslonitev se tiče zavarovanja miru za nas vse. Zdaj ko je Italija izven Evrope precej vprežena, je čas, da se male sred- nje-evropske države trdneje posta- vijo na lastne noge ter pridejo vsaj do nekega gospodarskega sporazu- ma. Ta bi imel velik pomen za juž- ne Slovence, ki pa spričo teh priza- devanj ne bi smeli ostati tako brez- brižni kakor so in za kar jih danes precej graje zadene. Če se hočemo doma zavarovati proti pretiranim vplivom vzhoda, na zunaj pa proti habsburškemu legitimizmu, je ven- dar najboljša pot, da slednjič upo- števamo ljudsko voljo, ker le ljudska volja bo državo utrdila.

Zato naj o notranji in zunanji po- litiki odloča svobodno izvoljeno na- rodno predstavništvo in vlada, ki bo edinole ljudstvu odgovorna.

Gospodarsko-socialni pouk

Oblike obrtnih in industrijskih obratov

Pod tem naslovom je priobčil vseučiliški pro- fesor dr. Aleksan- der Bilimovič v „Zborniku znanstvenih razprav“ juridične fa- kultete v Ljubljani (XI, 1934/35) gospodarsko študijo, ki je zaradi po- membosti vredna, da seznanim o njo svoje bralce.

Op. uredništva.

I.

Uvodoma podaja pisatelj označbo podjetja, ki mu je pridobitna gospo- darska enota, kjer so naloženi pridobitni činitelji (delo, naravna pridobitna sredstva in po človeku izvede- na pridobitna sredstva). Podjetje si

prizadeva, da dobi od uporabe teh činiteljev kolikor mogoče velik do- biček. Od podjetja, ki je pridobitno- gospodarska enota je treba razloče- vati obrat, ki je tehnično-organizato- rična enota.

Mala, srednja in večinoma tudi ve- lika podjetja obstajajo samo iz enega obrata; velika podjetja pa imajo ča- sih več obratov. V tem primeru so posamezni obrati le deli podjetja kot samostojne gospodarske enote. V področju obrti in industr. so podjetja najbolj različna. Čeprav se dostikrat pretirava, se je vendar v industriji jasno pokazal „Zakon o koncentra- ciji produkcije“. Ta zakon je pre- ustrojil vse gospodarstvo. Razvoj obrti in industrije je prinašal vedno nove oblike obratov, pri čemer stare oblike niso popolnoma izginile, am- pak so se modernizirale.

Profesor Bilimovič je razvrstil vr- ste oblik, ki v njih nastopajo obrati, po štirih ločilnih znakih: 1. po ob- segu obrata; 2. tehnični vi- šini, na kateri stoji obrat; 3. na- činu oddaje izdelka; 4. sa- mostojnosti delavca, oziroma njego- vi odvisnosti od podjetnika-kapitali- sta.

Po obsegu so obrati mali, sred- nji in veliki. Seveda je to različno glede na gospodarski razvoj priza- dete dežele. Po čem naj se določuje obseg obrata? To je različno. Ako bi vzeli za ločilni znak podjetnikov položaj, da je mali obrat tisti, kjer dela podjetnik sam, srednji tisti, kjer podjetnik še časih dela sam, a je njegovo glavno opravilo vodstvo obrata, veliki obrat pa tisti, ki ga podjetnik samo upravlja ali nadzira vodstvo: vendar takšna ločitev ne ustreza popolnoma, ker pojmi „dela“, „vodstva“ in „nadzorstva“ niso do- sti jasni. Zato se jemljejo drugi zna- ki, v prvi vrsti število poslujočih oseb,

čeprav ni vedno zanesljivo za označ- bo obrata, n. pr. velik parni mlin je brez dvoma velik obrat, ki pa zaradi mehanizacije vsega obratovanja za- posluje samo kakšnih 20 do 30 oseb. Z gospodarskega stališča bi bila bolj primerna za označbo vsota nalože- nega kapitala ali vsota letnega do- nosa; toda tudi ta znak je izpremen- ljiv in se težko da natančno ugotovi- ti. V praksi se zato uporablja ven- darle število zaposlenih oseb kot me- rilo za velikost obrata. Navadno pri- števamo obrate od 1 do 5 oseb k ma- lim, od 6 do 50 oseb k srednjim in od 50 oseb dalje k velikim obratom. Me- ja med malim in srednjim obratom je začrtana bolj ostro kakor med srednjim in velikim. Pri prehodu od malega k srednjemu se tudi bolj me- njajo drugi znaki, ki odločajo o obli- ki, kakor pri prehodu srednjega k velikemu obratu.

Glede tehnične višine obra- tov se razločujejo ti med seboj po tem, ali imajo preprosto tehniko, to

Lr.:

Kmetje, pomagajte si sami!

Splošno je znano, da kmet nima dohodkov, kakršne bi moral imeti, posebno od živine. Naši dopisniki so že večkrat to poudarjali in navajali primere o padcu cen pri živini. Kaj napraviti proti temu?

Hrvatski kmetje so se zatekli k samopomoči: organizirali so se in ne prodajajo po nižjih cenah, kakor so jih določili sami. O vsem tem je izšla knjižica „Zvišajmo cene živini“, ki jo je spisal Rudolf Bičanić. Iz nje posnemamo naslednje glavne misli.

Prodajanje živine je glavni večji kmetov dohodek. Od leta 1925. padajo cene živini neprenehoma in so od leta 1928. padle za polovico. Pri tem ni toliko pomembno, koliko dobi kmet za svoje pridelke, kakor to, kaj more kupiti za ta denar. Zakaj padajo cene?

Vzroki so različni. Suša je podražila krmo, da mora kmet za kg sena dati toliko, kolikor dobi za l mleka. Ker nimajo kmetje dovolj krme preko zime, so primorani mnogi, da prodajo svojo živino. In takoj se najdejo ljudje, ki izkoristijo kmetovo zadrego, da padajo cene. Drugi vzrok so težave našega izvoza, ki je na škodo kmetu. Jugoslavija je leta 1927. izvozila govedi za 355 milijonov dinarjev, leta 1934. pa samo za 100 milijonov. Največ se je izvozilo 1934. leta. V Italijo (54.578 glav) za 66 milijonov, nato v Grčijo (10.000 glav), v Avstrijo (5.897 glav) v vrednosti 13½ milj., na Malto (3.500 glav). Leta 1935. je padel izvoz govedi skoraj za 40%. Zaradi sankcij je danes italijanski trg zaprt; zato se je preostala goved prignala na sejme in znižala ceno. Naš izvoz živine je v rokah kapitalistov, ki imajo monopol brez tekmovalnosti, ker je treba za nakup in oddajo živine veliko denarja ter mora prodajalec čakati, da dobi denar iz tuje države nazaj. To vse je nemogoče malemu človeku, ki nima zadostnega kapitala za založbo. Drugod, kakor n. pr. v Avstriji, hočejo kupovati doma in mora izvoznik pripeljati živino na trg, tam jo prehranjivati in plačevati oskrbovanje, kar velja denar, ki ga nima mali izvoznik, posebno tedaj, ako slučajno ne proda ničesar. Zato se z izvozno trgovino morejo baviti samo velika kapitalistična podjetja, ki nimajo tekmecev, a narekujejo doma cene, kolikor hočejo. Državno posredstvo Belje je n. pr. dobilo za prašiče, ki jih je prodajalo brez posre-

dovalcev, kg po 8-10 dinarjev (a kmet, ki je moral imeti posredovalce, po 5 dinarjev).

Kaj se dogaja po naših sejmih? Nimamo samo industrijskih kartelov, to je: sporazumov tovarov, ki določajo cene, ampak tudi na sejmih določajo o ceni karteli živine, žita, vina itd. trgovcev in prekupcev, ki so v službi kapitalističnih izvoznikov in velike industrije. Kmetje priženo z go daj živino na sejem in čakajo kupcev. Domači in tuji trgovci, prekupci in mešetarji pa ne prihajajo naravnost na sejem, ampak se v kakšni gostilni dogovarjajo o ceni, po kateri hočejo kupovati, ko so se bili poprej po svojih zaupnikih poučili o množini in kakovosti blaga ter prejeli od glavnega izvoznika telegrafsko ali telefonsko navodilo. Na sejem potem pošljejo pozno samo enega človeka, ki kupuje za vse. Kmetje, ki so neorganizirani in se jim mudi domov, prodajajo blago po kupčevi ceni.

Te sejske karte trgovcev in prekupcev je treba razbiti. Ker kmetje za sedaj še nimajo dovolj denarja, da bi si takoj osnovali združeno trgovino, si morajo pomagati s slogom in z organizacijo. Trgovci in prekupci ne morejo zaslužiti brez živine kmetov; njih korist je v tem, da izigravajo neorganizirane kmete drugega proti drugemu. V tem je pa tudi ključ do rešitve: kmečka sloga v cenah.

Velika neprilika za trgovanje z živino so tudi mestne davščine, ki se pod različnim imenom pobirajo od kmetov, ki vozijo svoje pridelke ali gonijo svojo živino v mesto. To so prave notranje carine. Te davščine niso majhne in takó mora kmet, ki hrani meščane, še plačati za to. Mestne uprave morajo prenehati s tem, da svoje davke prevajajo na vaščane, posebno je treba odpraviti ali vsaj zmanjšati sejske pristojbine in jih kmetu vrniti, ako ni ničesar prodal. Poglavlje zase so tudi mestne klavnice, ki so zopet v zvezi s celo vrsto posredovalcev, da vsi služijo in ostane tale uspeh: kmet prodaja živino cenó, a meščan je meso dragó.

Doslej so se kmetje branili pred padanjem cen na ta način, da so mnogi živino klali doma, prodajali meso po vasi in celó v mestu. Klanje doma se je ponekod po kmetih organiziralo in tudi meso se je

delilo ali prodajalo po sporazumu, s čimer je kmet več pridobil kakor s prodajo živine na sejm. Mogoče se iz tega nekoč razvijejo združne mesnice, ki bodo brez posredovanja trgovcev kupovale živino od zadrušnikov-pridelovalcev, jo klale in zopet prodajale združni-kom-konsumantom. Danes je položaj tak, da je padla cena živini, a cena mesu je ostala ista; na drugi strani so cene živini doma nižje od cen na mednarodnem trgu. Zato je osnovano zvišanje cen živini v začetku od 25 do 33% od dosedanjih. Kakó naj se to izvede? Ako nekaj časa zastane na trgu dovoz živine, takoj se bodo dvignile cene. To se mora urediti po načrtu na večjem področju v istem času hkrati.

Kmetje si morajo pomagati s tem, da določajo cene živini sami. V vsakem kraju naj se natančno pomenijo, da pridejo na sejem složni. Na sejem je treba prignati čim manj živine, da tem prej poskočijo cene. Kdor more malo počakati s prodajo, naj ne goni živine na sejem. O tem, kdo mora prodati, naj se kmetje dogovoré med seboj. Temu naj priskočijo v pomoč sosede, da vzdrži disciplino. Najbolje bi bilo, da gredó na sejem takšni kmetje, ki jim ni takó potrebno, da takoj prodadó živino; ti bodo bolj odporni v boju za zvišanje cen. Na živinskem

sejmu morajo nastopati organizirano po navodilih svojega zaupništva, ki so si ga izbrali za sejm v svojem krajevnem področju. To zaupništvo razdeljuje živino po kakovosti in določuje najnižje cene, preko katerih ne sme nihče iti; za višje cene lahko prodaja vsak. Zaupništvo mora posebno paziti na tehtanje živine, da bi trgovci ne poskušali pri teži nadomestiti, kar so izgubili pri ceni. Zato je treba, da prodajajo kmetje klavno živino samo po teži, a ne na oko poprečno. Dogovoré naj se tudi, da zapusté ob določenem času sejmšče, čeprav bi ničesar ne prodali, ker na ta način preprečijo, da bi trgovci in mešetarji s čakanjem zlomili odpornost kmetov. Zaupniki naj v vsakem pogledu pazijo na red ter branijo kmete pred izkoriščanjem in strahovanjem.

Takó se je začel hrvatski kmet organizirati v boju za gospodarsko samostojnost, kar je tudi velikega vzgojnega pomena zanj v splošnem oziru. In na Slovenskem? Ali ne bi se mogel slovenski kmet postaviti tudi na lastne noge? Razmišljajte o tem, ali ste voljni in zmožni priti do kmečke sloge po navedenem zgledu. Pripominjamo, da v Ljubljani že delamo priprave za ta poskus kmečke zavesti in moči. Povejte svoje mnenje o tem in pojdite na delo!

Preobrat v Španiji

Dne 16. t. m. so bile volitve v španski parlament, ki so prinesle absolutno večino levičarskim skupinam, to je republikancem, socialistom in komunistom proti desničarjem, to je konzervativcem in monarhistom in proti liberalcem. Vlado so

sestavili republikanski levičarji, a podpirali jih bodo socialisti. Ta preobrat je bil odpor proti prejšnji vladavini, ki je zatirala levice. S temi volitvami je zavarovana svobodna republika pred absolutističnim prizadevanjem.

Slovenija in javna dela

Slovenija bi kot najbolj industrijski predel naše države morala priti pri javnih delih najbolj v poštev. Temu pa še od daleč ni tako. Prav nasprotno.

„Slovenec“ je dne 19. januarja pisal na tretji strani v članku: „Slovenija brez javnih del — Licitacija za medenski klanec razveljavljena“ naslednje: „Preložitev te ceste in umik medenskemu klanecu naj bi bila v okviru javnih del prva stopnja v Sloveniji. Namen vseh teh

javnih del je bil ta, da se po močeh da zaposlitev številnim brezposelnim, ki si mnogo bolj žele dela kakor pa podpor. A ministrstvo za stavbe je licitacijo razveljavilo, ker ponudbi (ki je za 6,9% nižja od proračuna) niso bili priloženi vzorci kamenja, kar niti ni bilo zahtevano v pogojih.“

Dalje je omenjal, da je bilo iz istega načrta kot medenski klanec, na cesti Zemun-Noví Sad opravljenega že dela nad sto milijonov. Za Slovenijo pa pomeni to zavlčevanje. Raz-

je: ročno delo s preprostim orodjem in z začetkom delitve dela; ali imajo ročno delo in razvito delitev dela, časih že tudi z uporabo navadnih strojev; ali pa uporabljajo stroje, oziroma imajo razvito kemično presnavljanje.

Glede načina oddaje izdelkov moremo razločevati te-le oblike: ali dela producent za samega sebe, to je, da je obenem sam svoj konsument; ali dela za malega krajevnega naročnika ali pa za velikega naročnika, to je: za trg. Kadar dela producent zase, takrat to seveda ni podjetje; toda to je prvotna oblika, ki se je iz nje razvilo pravo podjetje. Zaradi razvojnosti je torej treba, da ga omenjamo.

Končno razločujemo glede samostojnosti delavca, oziroma njegove odvisnosti od podjetnika-kapitalista te-le primere: ali je delavec samostojen pri izdelovanju in oddaji, ko je sam podjetnik in obenem prodaja-

lec izdelkov; ali je še samostojen pri izdelovanju, toda ne več pri oddaji izdelka, ali pa je nesamostojen i v izdelovanju i v oddaji izdelka.

V teh štirih znakih in njih možnosti se kaže tudi zgodovinski razvoj obratov.

II.

Prva zgodovinska oblika obrti je hišno izdelovanje (produkcija), družinsko ali hišno gospodarstvo. To je mala obrt s preprosto tehniko, kjer dela izdelovalec za samega sebe in je torej samostojen v vsakem oziru. Iz te hišne produkcije je z nastankom poklicev in izmenjave izdelkov zrastle obrtništvo (obrnitvo je širši pojem kakor „rokodelstvo“, ki je zanj zaradi spretnosti v ročnem delu potrebna strokovna izobrazba), ki je mala obrt s preprosto tehniko, dela za malega krajevnega naročnika in je izdelovalec samostojen v produkciji in oddaji izdelka. Obrtništvo ima sicer tudi nesamostojne delavce-pomočnike in vajen-

ce; toda njih nesamostojnost je navadna začasna, ker postanejo sami „mojstri“.

Obrtništvo se je različno razvijalo do danes in gospodarski raziskovalec Bücher je ločil te-le oblike obrtništva: 1.) Obrtnik dela za naročnika, pri čemur pripada material naročniku, orodje pa obrtniku; tak obrtnik je bil dostikrat potujoč, saj se je ohranil še do danes, ker govorimo o njem, da „hodi v štero“. Pozneje je postal obrtnik stalno naseljen, da prihaja naročnik k njemu na dom ali v njegovo delavnico, kjer dela iz naročnikovega materiala za mezdo ali plačo od kosa. Še danes spadajo dostikrat med takšne obrtnike mlinarji, krojači, čevljarji itd. 2.) Obrtnik izdeluje naročene stvari iz svojega materiala, kar zahteva od obrtnika že večji kapital. V tem primeru se pogaja obrtnik z naročnikom glede celotne cene izdelka. Tu je izdelovalec delavec in lastnik surovin obenem. Ta oblika obrtništva prevladuje da-

nes. Potreba po večjem kapitalu je to obliko polagoma dovajala do kapitalističnih obratov.

Daljša oblika obrtništva je tista, kjer dela obrtnik za trg, to je: ne za znanega, določenega naročnika, ampak za prodaj poljubnemu kupcu. Takšno obrtništvo je zelo razširjeno po kmetih. Izdelki se prodajajo na sejmih. Med temi obrtniki je mnogo kmetov, ki se glavno pozimi ob prostem času bavijo tudi z obrtjo kot s postranskim poklicem. V novejšem času si ti kmečki obrtniki olajšujejo gospodarski položaj z združništvom, da skupno naročajo surovine in blago ter skupno razpečavajo izdelke. Ta obrt kaže dostikrat umetniško izdelano blago (čipke, narodne noše, pirhi, posoda, leseni okviri, otroške igrače itd.) ter je zelo razvita pri različnih slovanskih narodih. Časih so njeni izdelki predmet izvozne trgovine; zato jo pospešujejo n. pr. s posebnimi šolami, tečajji, z izboljšanimi vzorci. (Dalje prih.)

pisati bo treba novo licitacijo in zopet čakati na — razveljavljenje. lrd. In kaj se je v resnici zgodilo?

„Jutro“ je dne 12. februarja poročalo na 3. strani v članku „Cesta do Kranja — zgodba o jarih“ i. Spet nobenega licitanta — Up je šel po vodi...“ tole: „Danes dopoldne pa so licitali oddajo del za preložitve medenskega klanca. Edini ponudnik je bil inž. Josip Dedek, ki je delo prevzel, a bo odločilno besedo imelo še ministrstvo stavb.“

Ta preložitve je preračunana na okrog 1 milijon. A največji naš up za letos, cesta Ljubljana-Kranj, na 7 in

pol milijona. A se še nič ne ve, kdaj pride na vrsto, če sploh kdaj pride. „Jutro“ je sklepalo: „Zavlačevanje z oddajo del zasluži zaradi tega v resnici najostrejšo grajo.“

Na isti strani je pisalo „Jutro“: „Brezposelni v črnem revirju čakajo na gradbo ceste proti Čemšeni-ku po načrtu iz 1913. leta!“ in „Nikjer še ni videti posledic ljubljanske konference“.

Na podlagi tega in resničnih potreb naše banovine, ki jih vidi in čuti vsakdo vsepovsod, lahko razmišljate dalje sami! In ne pozabite tega!

Vekoslav Štampar:

Kmetijski strokovnjaki

Naša država bi morala posvečati več pozornosti kmetijskim strokovnjakom in ne bi se smelo dogajati, da bi kakršnokoli odgovorno službo v kmetijskem obratu zavzemal človek, ki mu je kmetijstvo popolnoma tuja stvar.

V nobeni drugi stroki ne dopuste, da bi se šopirili nestrokovnjaki in z občutnimi globami zasledujejo vsako najmanjše šušmarstvo. Le v kmetijski stroki najdemo v odgovornih službah večkrat ljudi, ki se na zaupno stvar prav nič ne razumejo. Delajo kot nadzorniki obsežnih vinogradnih pokrajin, dasiravno so v vinogradništvu popolnoma neuki. Nevešči so tudi v vseh drugih vprašanjih umnega kmetijstva in vendar hočejo imeti prvo besedo. Samo ob sebi je umljivo, da taki ljudje ne morejo imeti pred očmi koristi kmetijstva, niti državnega gospodarstva, temveč vidijo le sebe in bi radi živeli na račun drugih. To so pravi kmetijski zajedalci.

Izkušeni strokovnjaki pa morajo gledati, kako se delajo strokovne napa-ke in s tem uničuje narodno premoženje. In neredko se zgodi, da

spode sposobnega kmetijskega strokovnjaka iz političnih razlogov iz službe.

Zato je skrajni čas, da se službeno razmerje kmetijskih strokovnjakov s posebnim in sodobnim zakonom uredi. Le na ta način je mogoče, da pridejo v kmetijske službe sposobni ljudje, ki so v svojem prizadevanju po izobrazbi dali prednost kmetijski-ku pouku in prenašali v tem času tudi dejanske napore v izvrševanju svoje prakse. Krivice pa, ki so bile kmetijskim strokovnjakom napravljene iz političnih razlogov, naj se nemudoma popravijo in nedolžnim žrtvam strankarskih strasti da za- doščenje. Sploh pa je treba posvetiti strokovnjakom v kmetijstvu več po- zornosti in namesto naj dovolj oseb za širjenje kmetijskega pouka, zdru- ženega s praktičnim sodelovanjem. Naj ne bo izgovora, da ni kredita. Za pospeševanje našega kmetijstva se mora dobiti denar, pa naj se naj- de kjerkoli, čeprav iz nepotrebnih dispozicijskih fondov, od katerih ljudstvo nima prav nobene kori- sti, temveč letno na milijone dinar-jev čiste škode.

Domača politika

Neverjetno izzivanje. Parlament si je zvišal dnevnic od 200 na 250 Di- narjev dnevno, poleg tega še enkrat- no zimsko doklado, a to za nazaj od — 1. julija lanskega leta! To je vr- hunec izzivanja, ko vemo, kako ma- lokrat se snide skupščina in kakšno je njeno delo ne glede na to, kako je bila „izvoljena“. Uradnik n. pr. mora za vsak povišek nekaj sto dinarjev čakati eno leto, da mu ga dejansko izplačajo, še več: t. i. kuluk se od- računava od povišice, ki jo bo usluž- benec šele dobil! Kaj naj pa rečemo o načinu izterjavanja davkov in o davkih samih? Za vsako skromno zboljšanje je treba hudih in dolgih bojev, za malenkosti se moramo pri- toževati od Poncija do Pilata, nikjer ni odločne volje za dajanje, am- pak zgolj je manje v najbolj pre- metenih oblikah. Pri poslancih, ki ni- so izvoljeni po ljudski volji — tukaj je bil denar kar čez noč pripravljen brez resnične potrebe. Pač, bila je potreba: denar naj omehča nekatere trdovratneže, da bodo bolj popust- livi — druge razlage ne vemo. Po- višanje poslanskih dnevnic je never- jetno izzivanje delovnega ljudstva.

Popravek in pojasnilo. V zadnji številki je pri sestavku „Potrebna beseda“ pomotoma izpadlo ime pis- ca: Stane Lubienski; obenem je pa brez naše krivde izpadel tudi ko- nec sestavka, kjer je pisec podal na- čelno stališče glede zadnjih učitel- skih premestitev. Enako se je zgodilo s sestavkom „Depolitizirajmo urad-

ništvo“ in „Organiziranje političnega življenja“. V drugi letošnji številki je treba v dopisu iz Predgrada pri Črnomlju (na četrti strani) popraviti število prebivalcev poljanske doline od 400 na 4000. Napako ima na vesti tiskarski skrat.

Ustanovitev poslanskega kluba J. N. S. V narodni skupščini se je usta- novil klub poslancev J. N. S. Ne za- nimalo bi nas toliko to dejstvo, ako bi ne bilo „Jutro“ v uvodniku z dne 19. t. m. podalo velikega slavo- speva J. N. S., ki je nov dokaz, kako se pri nas mešajo pojmi in begajo neuki ljudje.

J. N. S. je za unitarizem, ki ga raz- laga v tem smislu, da je i proti fe- deralizmu i proti centralizmu, a za „najširše samoupravo“. Ves čas so nam govorili o „samoupravah“, a dejansko so bili izvrševalci centra- lizma v celoti in podrobnostih. In ta J. N. S. si prisvaja zaslugo, da je bila kot vršilka šestojanuarskega siste- ma, v bistvu demokratična organi- zacija, ki je dala nov društveni in zborovalni zakon, po katerem so se že za njene vlade snovale in se še danes snujejo tudi druge stranke. Ali res? Saj vendar vemo, s kakšni- mi težavami je bilo in je zdru- ženo snovanje drugih strank razen vladne, ki je imela in ima ves uprav- ni aparat v roki; znano nam je ven- dar, da po veljavnih predpisih no- tranjji minister odobrava ali zavrača oblikovanje strank. In to naj bi bila demokracija?

Pa J. N. S. ni bila ne za fašistične ne za komunistične politične meto- de, kakor pripoveduje „Jutro“ dalje, ampak se danes še bolj bojuje za osebno svobodo, pravno varnost in udeležbo ljudstva pri vodstvu držav- nih in narodnih poslov, skratka: njej gre samo za državno in narodno mi- sel. Razumemo, da se J. N. S. da- nes, ko je v opoziciji, zopet opri- jema vseh tistih gesel, ki jih je svoje dni zatajevala po vrsti. Osebna svoboda: Kdo se ne spominja, kaj je vse počenjala s tistimi, ki so se nekoliko upali samo dvomiti o zveličavnosti njene politike?

Pravna varnost: Kdo ne ve, kako so se teptali zakoni v korist vla- dajoči stranki, n. pr. pri volitvah? Vodilni vpliv ljudstva pri držav- nih in narodnih poslih: Ali se da pozabiti način, ki je ž njim J. N. S. strahovala ljudstvo in izobraženstvo; način, kako in komu je dala volilno pravico v državni zbor (za poslance in senatorje, v banski svet, v občinske svete — prav za prav sama imenovanja bodisi naravnost bodisi posredno,

In končno se „Jutro“ spominja tu- di hrvatskega vprašanja, češ, da je najbolj pereče po organi- zacijski strani in najbolj težko po notranje-politični; češ da nihče več ne more zapirati oči pred obstojem tega vprašanja; češ da le pravilna in realna „jugoslovenska“ politika mo- re odstraniti vzroke nezadovoljstva, ki se širi v drugačni obliki, a iz po- dobni vzrokov tudi med drugimi deli našega naroda. In kakšno reši- tev predlaga J. N. S.? Širokogrudni „jugoslovenski unitarizem“ in polno enakopravnost „vseh delov naroda in države“, to je pokrajinsko samo- upravo.

Priznavamo vsekako napredek v tem, da za J. N. S. sploh obstoja hr- vatsko vprašanje, ki ga poprej de-

jansko ali ni priznavala ali ga pa ma- ličila. Seveda ne vemo, koliko je od- kritosti v njenem priznanju. Ne za- upamo besedam, ker nas uči izkuš- nja, da jim ne slede dejanja. Stvarno je pa za nas nesprejemljiva njena re- šitev, ker ne poznamo v Jugoslaviji nobenih „plemen“, ampak samo na- rode, ki si morajo s p o r a z u m n o urediti skupno državo. Poleg hrvat- skega so še tudi druga narodna vprašanja, n. pr. slovensko, ki ča- kajo rešitve. Ne more nam država, ki jo ne sestavljajo po večini Srbi, eno- stranski določati obseg naših pravic, ampak to moramo že prepustiti pri- zadetim narodom samim, da po za- konitih predstavnikih povedo, koli- ko so od svoje vrhovnosti priprav- ljeni odstopiti skupnosti. Skratka: odklanjamo unitarizem, ker vidimo izvor oblasti v narodih, ki sestavlja- jo državo, a ne narobe.

Zgodovinsko se je izkazala J. N. S. kljub lepim besedam in progra- mom kot centralistična, nasilniška in neljudska stranka.

Spomini Dr. Ante Trumbića

Poziv na naročbo

Čez nekaj dni izide iz tiskarne „Ti- pografija“ v Zagrebu knjiga z na- slovom:

Iz mojih političkih uspomena

Dr. Ante Trumbić
Suton

AUSTRO-UGARSKE

i

RIJEČKA REZOLUCIJA

Cena knjige v prednaročbi je Din 30.— Naročnina naj se pošlje po čeku poštne hranilnice št. 39755, ali s pošto nakaznico na naslov: Dr. Ante Trumbić, Zagreb, Marti- čeva 29. Tisti, ki naroče knjigo v prednaročbi, jo dobe franko. Ozna- čijo naj točen naslov.

Iz naših krajev

Iz Bele Krajine.

„Domoljubov“ belokranjski do- pisnik si je dne 29. prejšnjega mese- ca privoščil mojo osebo. Da ne bo preveč v skrbeh za moje lepo življe- nje, mu odgovarjam:

Gospod dopisnik živi še zmerom v veri, da imajo patent na kmečko po- litiko samo ljudje njegovega kova. Očita mi neko feldwebelstvo za stranko g. Puclja, pa pristop in pri- ganjaštvo za J. N. S. itd. Šviga šva- ga, pravi g. dopisnik. Zato mu po- vem, da sem bil kot kmet zmerom zvest kmečki ideologiji in pravi kmečki politiki, kakršno je učil in ši- ril pokojni Štefan Radić. Dokler je bil g. Pucelj zvest Radićevi ideolo- giji in Radićevi politiki, sem bil zanj, ko se je pa kmečki misli izneveril in zagledal koristi samo sebe, sem ga pustil jaz prav tako, kakor so ga za- pustili tisoči nekdanjih kmečkih pri- stašev. Torej naj g. dopisnik naslovi svoj šviga švaga na gg. Puclja, dr. Marušića, dr. Kramerja, ne pa name. „Slovenska zemlja“ je zapisa- la, da ne oznanja zvestobe kakim voditeljem, ampak samo zvestobo misli in načelom. Tega se mi drži- mo in to se nam zdi tudi edino prav, ker ne maramo, da bi nas kak vodi- telj po mili volji vlačil v cincarsko blato. Po tem kar sem povedal, si g. dopisnik tudi lahko razlaga moje raz- merje do politike g. dr. Korošca. Do- kler je bil le-ta zvest programu biv- še S. L. S. je imela vedno za seboj večino kmečkega stanu.

Toliko, da bo gospod dopisnik vedel, kako mi mislimo o zvestobi. Če on misli, da se moramo mi slepo pokoravati voditeljem, naj ve, da smo mi drugačnega mnenja. Vodi- telj mora storiti to, kar mi hočemo, ali pa naj gre.

Sicer pa dvomim, da bi me g. do- pisnik osebno poznal, zakaj v tem primeru bi bil njegov dopis gotovo manj neslan. Zato mu povem, da jaz živim od dela svojih rok in od tega, kar na svoji zemlji pridelam, g. do- pisnik pa morda samo včasih vidi, kako kmetje delamo. To je ena raz- lika med nami in njim. Druga je pa na žalost ta, da mi od svojega dela in svoje zemlje slabo živimo, on pa od svojega gotovo bolje, kakor bi mu po pravici šlo.

France Špehar, Gorica št. 6,
p. Vinica pri Črnomlju.

To se nam upate očitati!

(Dopis iz Predgrada pri Starem trgu).

„Domoljub“ z dne 5. febr. t. l. pri- naša članek „Struna, ki trdo poje“. V prvem odstavku beremo: „Kaj je pač danes bolj pogostega kot milo tarnanje nad hudimi časi, ki so nas obiskali?“

Pisec gorenjega članka se prav bridko norčuje iz nas kmetov. Kaj vendar nimamo vzrokov dovolj za tarnanje? Kmečki pridelki nimajo no- bene cene, živino moramo skoraj za- stonj rediti. Industrijski izdelki pa imajo še zmerom visoko ceno, davki

so od dne do dne večji in tudi vremenske nezgode nas leto za leto obiskujejo. Posebno pri nas v Poljanski dolini imamo zdaj že par let eno za drugim, točo, mraz, sušo in viharje, kar je našim poljskim pridelkom le škodovalo. Pa tudi sicer je zemlja pri nas peščena in slabo rodi ter so kmetje primorani živež še dokupovati, posebno če je pri hiši večja družina.

Seveda poznamo tudi še danes ljudi, ki imajo vsega v izobilju in njim se ne toži po boljših časih. A kmet, ki mu manjka najpotrebnejšega, krompirja in koruze, ta naj bi kar mirno potrpel in se vdal v usodo.

Vprašam člankarja, da nam odkrito pove, kdaj in kje se je kmet pomehkužil in preobjedel? Ali mogoče v strelskih jarkih med svetovno vojno, ali v ameriških rudokopih, kjer je noč in dan garal, da se je preživel in še družini poslal najpotrebnejšega za življenje? Nadalje pravi člankar takole: „Dovolj smo imeli in smo se preobjedli. Ne rečem, da nismo gledali nikamor naprej, da nismo kdaj kaj nesli v hranilnico, da nismo zbirali zakladov za slabše čase, ki bi kdaj utegnili priti.“

Gospod „Domoljubov“ člankar bi storil bolje, če bi nam lepo razložil, kakšne koristi ima sedaj tisti, ki je v „boljših“ časih nosil denar v hranilnico, da bi ga imel za slabe čase? Pove naj to kakšne so vse tiste zadruge in regulativne hranilnice in s kakšnimi posli so se pečale, da je denar kar čez noč zamrznil. Pove naj nam, kateri gospodje so vedrili pri raznih hranilnih zadrugah in drugih denarnih zavodih in navede naj nam, kam so posojevali denar, da je zmrznil. Če bi ga bili posodili našemu kmetu, bi bil ta denar varen.

Danes seveda, ko ste nas s svojo napačno politiko spravili na beraško palico, imate še toliko poguma, da nam očitajte zapravljanje in se norčujete iz nas kmetov, češ, naši očetje so nosili platnene hlače. Lanu so nasejali, pozimi trli in predli, danes kupujejo v mestu drago sukno, čeprav Tivarjevo. Ne ločiš več dekle in gospodične, delavke in uradnice in kmečka dekleta nosijo klobuke.

Danes ko ste nas pripeljali na rob gospodarskega prepada, se ne morete več znati in očitajte kmetom modo itd. Kaj pa na tiste gospode, ki jih je v vaših vrstah na tisoče in tisoče, ki prejemajo mesečno iz javnega denarja težke tisočake, iztisnjene iz kmečke krvi? Ali jih kedaj vprašate, kako je z modo in skromnostjo? Ali ste že kaj storili, da bi se odrekli svojim prevelikim dohodkom in jih pustili v državni blagajni, da nas ne bodo davkarji preganjali kot divjo zver v gozdu? Zakaj pa vi pri „Domoljubu“ ne nosite platnenih hlač in ne živite samo od krompirja in koruze. Povejte vendar enkrat našemu kmetu, koliko plače imajo uredniki in sotrudniki pri vaših listih, da bo kmet vsaj vedel, če ste upravičeni učiti nas skromnosti in očitati nam stvari, katere ste si na lepem izmislili.

Poznamo Vas, gospodje in tudi vaše strune dobro poznamo. Te strune se imenujejo demagogija, toda na te limanice kmet ne bo več sedel. Ne bo več potrpel, ampak sam se bo združil v obrambo svojih pravic in svojega življenja. Ne rabimo vas več, ve mile Jere. Takrat ko je ves svet pričakoval od vas odločnosti in poguma ste se poskrili in barantali za našo kožo, čeprav jo imamo še na sebi. In sedaj nam jo

počasi odirate, toda zapomnite si, srečala nas je pamet in ta pamet nam narekuje, da se oklenemo dr. Vl. Mačka, ki je dosleden in ki dela to, kar ljudstvo hoče. Le takih voditeljev hočemo in ne takih, ki bi svojo voljo ljudstvu usiljevali, kakor to delate vi.

Sch. D.

Iz Iga.

Ni samo naravna krasota, zaradi katere nam je pri srcu veličastni Krim in temni Mokrc. Oba hriba sta bila do nekaj let sem tudi naša rednika. K njima smo se zatekali v vseh stiskah in ne zaman, zakaj bogastvo jelovih in bukovih gozdov nam je vsakokrat pomagalo, če je bila s kmetovanjem bolj trda. Danes požro vse sadove našega kmetovanja davki in les nima cene. Toda tudi v teh žalostnih časih se najsiromašnejši med nami še zmerom zatekajo k nekdanj tako dobrohotnim rednikom, ker v gozdih ne raste samo les, ampak tudi gobe, jagode, maline in rože. Gozd je polje naših največjih siromakov.

Zdaj seveda ni ne gob, ne jagod, ne malin, polno je pa teloha. Ubogi kajžarski otroci ga hodijo brat in vežejo cvetje v šopke, da bi v Ljubljani ujeli zanj kak dinar. Res, teloh raste po Božji volji, ni ga treba ne sejati ne okopavati in tudi gnojiti mu ni treba. Toda predno je nabrana košara cvetja, se je treba dosti plaziti po grmovju in pot v Ljubljano je dolga. Tega gospodje v Ljubljani ne vedo in si mislijo le, teloh je zastoj, ves izkupiček je čisti dobiček in pravično je, če imamo še pri tem malem dobičku tudi mi svoj delež, kakor ga imamo pri velikih stvarih. Zato pobirajo po dva ali tri dinarje od košare mitnine in nič si ne delajo vesti, da je ta mitnina plačana s prištranim denarjem. Zgodilo se je že, da se je moral otrok, ki ni imel dinarjev za mitnino, vrniti. Premražen, lačen in objokan je prišel domov. Košaro cvetja so vrgli na gnoj, Ljubljani je pa zažugala pest obupnega očeta in kmečka usta so izrekla trdo kletev. Nikolaj Šteblaj.

V globinah se lomi!

(Dopis s kranjske okolice).

Tudi mi smo med tistimi, ki so pričakovali, da bo po izmenjavi kaj bolje. In ko se je zares zmenjalo, smo čakali, oziroma še čakamo, če ne bo treba še enkrat, zdaj pa temeljito zamenjati. Napodimo koritarje in nesposobne, postavimo h krmilu poštenjake in pametne ljudi in kmalu bo bolje. Pošteni so tisti, ki ne kradejo, pametni pa tisti, ki vidijo, da bo nam Slovencem bolje šele takrat, ko bomo sami o svoji usodi odločali. In tega so se ljudje v našem okraju začeli zavedati, ker so začeli politiko presojati z razumom in ne s slepo pripadnostjo in zaletelostjo.

Iz Prekmurja.

Dobili smo poročilo, da neki neodgovorni ljudje begajo naše naročnike, kakor bi se jim bilo zato česa bati, ako imajo „Slovensko zemljo“. Oblastveno dovoljen list smo in vsak ga sme brati ali naročiti. Tudi se somišljeniki pritožujejo nad nepremišljenim ravnanjem nekkih ljudi, ki ljudstvo spravljajo v nevarnost, v preganjanje.

Priporočamo somišljenikom, naj bodo previdni, pri tem pa odločni pri branitvi svojih zakonitih pravic. Obenem je treba, da so naši somišljeniki disciplinirani, to se pravi, da se drže navodil, ki jih dobi-

vajo od lista ali njegovih predstavnikov. Odredbe sumljivih posameznikov naj presojajo trezno, dosledno po svoji zdravi pameti, bodisi, da dobivajo kakšna vabila ali podobno od t. i. Mačkovcev ali pa od drugih. Izogibati se je hujskačev in izzivačev.

Iz Preloke.

Spoštovani g. urednik! Dovolite tudi meni prostora za nekaj besed v „Slovenski zemlji“, ki jo pridno berem in ki bi jo po mojem mnenju morala imeti vsaka kmečka hiša. Le škoda, da kaj veselega ne morem povedati, ker kmečki trpin danes nima drugega kakor bedo in pritožbe. A kdo je naše bede kriv, veste vi pri uredništvu ravno tako dobro kakor mi kmetje sami. Zato ne tarnam, temveč kličem vsem kmetom in delavcem sotrpinom: Prijatelji, ne hodimo mi, ki od svojih žuljev živimo, za ljudmi, ki se od naših žuljev rede. Poslušajmo le prave svoje prijatelje, ki jim je naša stvar pri srcu, predvsem dr. Vladka Mačka. Ne dajmo se več premetiti obljubam, ki ne bodo nikdar izpolnjene! Svoje življenje si bomo izboljšali le, če se vsi trpini matere Slovenije združimo in vstanemo kot en mož za svoje pravice. Za nas je samo ena pot prava, to je tista, ki nas vodi k samostojni kmečko-delavski slogi. To kliče vsem somišljenik I. M.

Iz Fram.

Ko se naš kmet odpravlja na planino po les, dobro nakrmi živino, da bi mogla vzdržati dolgo pot težavne vožnje, nato pa premisli koliko zavor mora vzeti s seboj, da mu ne bo preveč živine gnalo navzdol, koliko cokol da bi se mu platišča na kolesih preveč ne obrabila in drugega orodja, da bo srečno vozil. Ko pride na planino pa zopet premisli koliko lesa sme naložiti, da bo živina zmogla; če pa pride v kakšen slabši del ceste kjer živina težje vleče, je ne pretepa in ne muči temveč podstavi ramo ter vzdiguje in poriva z vso močjo, da ji pomaga dalje. Če mu pa živina oboli ali če postane mršava jo skrbno zdravi, bolje krmi in neguje.

Kako je pa z nami? Ali nam kdo pomaga če smo v stiski? Ali kdo premisli, če nam mogoče ni pretežkega bremena naložil in če ga bomo mogli prenesti? Odgovor na to vemo vsi.

Ker smo vse to že davno izprevideli in ker vemo da se od obljub in hvale ne moremo nasiti in priti iz današnje revščine in propasti, smo se trdno združili na poti prave kmečko-delavske politike pod vodstvom g. dr. Vl. Mačka. Malo jih je pri nas, ki bi zdaj komu drugemu verjeli. Vsi Framčani vemo to, da dokler se ne bo podrl zid, ki stoji med nami in našimi politiki in ki zakriva pogled naših oči na njih krivična dela, ne bomo rešeni gospodarske krize. Kmet in delavec, ki sta najmočnejši steber države, ki vse podpirata, ki je vse od njiju odvisno, morata priti do svojih pravic. Pozdravljam vse naročnike „Slovenske zemlje“ in Vas opozarjam, da z vso vnetostjo delate za ta, prekorišten naš list. Živela kmečko-delavska sloga! Framčan.

Iz Ptuj.

Trsničarski občni zbor v Ptuj. Trsničarski odsek Vinarskega društva za Slovenijo je imel v nedeljo dne 23. svečana t. i. svoj tretji redni občni zbor v Narodnem domu v Ptuj. Predsedoval je g. Klotar Bouvie. Poleg srednjega števila članov so

bili navzoči tudi člani ptujske vinarske družnice s predsednikom g. Ant. Šega ter zastopnik vinarskega društva g. v. nadzornik Zabavnik.

Po podanem odborovem poročilu, ki je bilo soglasno odobreno, so se obravnavale različne strokovne zadeve, ki so vsebovane v resoluciji. Sledilo je velezanimivo predavanje gosp. inž. Šturma iz Maribora o izsledkih bolezni na strženu vinske trte.

Izmed sklepov navajamo: Trsničarji ne nasprotujejo okrajni trsnici v Ptuj pod pogojem, da se bo trsje oddajalo po znižani ceni samo revnejšim vinogradnikom. Tudi banov. trsnice naj v prvi vrsti krijejo zahteve revnejšim vinogradnikom po znižani ceni, in potem šele oddajo trsje po normalni ceni na plačila zmožne vinogradnike. Zabrani naj se zakotno trsničarstvo kakor tudi obnova šmarničnih nasadov. Vsi trsničarji naj vsako leto svojo zalogo trsja prijavijo tajniku trsničarskega odseka ter vsake 14 dni sporočijo ostanek zaloge, da bodo vinogradniki vedeli, kje si lahko trsje nabavijo. Popolna poštenost in zanesljivost trsničarjev pri dobavi blaga je glavna naloga trsničarjev, ki bosta pomagali vinogradnikom do obnove dobrih vinogradov. Selekcija je nujno potrebna. Znanstveniki naj zasledujejo bolezen na strženu vinske trte ter objavijo svoje izsledke.

Okrajni kmet. odbor v Ptuj je imel svojo plenarno sejo dne 15. svečana v mestni dvorani ob polnoštevilni udeležbi odbornikov. Predsednik in tajnik sta podala izčrpna poročila o delovanju odbora, živinorejski strokovnjak pa je podal obširno poročilo o živinoreji in cepljenju svinj. Zaželeno bi bilo tudi poročilo kmetijskega strokovnjaka o poljedelstvu, travništvu, sadjarstvu in vinarstvu ter o uspehu okrajne kmetijske razstave, kar se naj prihodnjič nadoknadi, ker kmetovalce zelo zanima, koliko napredujemo. Računski sklep za leto 1935. se je soglasno odobril, enako pa tudi sprejel proračun za leto 1936. v iznosu 160.000 Din izdatkov.

Kombinirani kotel za žganjekuho in paro je po načrtih lastnika Ljud. Sagadina v Ptuj izdelal tukajšnji kotlarski mojster Štefan Horvat. Kotel je iz bakra ter ima samo en pokrov in služi za kuhanje žganja, kuhanje perila, za pripravo pare za izparivanje sodov in za izdelavo brezalkoholnih pijač. S priključenim toplomerom se dožene višina vročine vode, z alkoholnim merilom pa stalno, koliko stopinj alkohola vsebuje nakuhano žganje. Kotel ima obliko alfe ter drži 80 litrov.

Dne 3. marca ob 9. uri pri vsakem vremenu se bo na posestvu ravnatelja gospoda Šega na G. Bregu pri Ptuj kotel strokovno preizkusil. Navodila za uporabo naprave in vsa pojasnila bo dal ravnatelj kmet. šole v p. g. Anton Šega. Interesenti se vabijo, da si napravo ogledajo. Istotam bo na ogled tudi sobna trajno ogrevalna peč, ki se kuri z žagovino.

V Haložah je gospodarski položaj zelo slab. Ljudem že primanjkuje krompirja in koruze, ki sta glavni živež. Fižola pa ni bilo. — Potrebna je hitra pomoč. — Vina je še mnogo na prodaj, cene pa so zelo nizke in ne krijejo pridelovalnih stroškov. S strahom gledajo Haložani v bodočnost in čakajo pomoči. Kdo jim bo pomagal?

Agitirajte
za
„SLOVENSKO ZEMLJO“